

Mevrouw Hilde CREVITS

Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw
Consciencegebouw

Koning Albert II laan 15

B-1210 Sint-Joost-ten-Node

contactpersoon

Wim Knaepen
wknaepen@serv.be

ons kenmerk

SERV_20200831_vriendenaandeel_BR

Brussel

31/08/2020

Vriendenaandeel

Mevrouw de minister

Het Vlaamse coronaherstelplan werd aangekondigd om ondernemingen en ondernemers ook op langere termijn doorheen de coronacrisis te loodsen. Het vierluik omvat als solvabiliteitsplan, naast de uitbreiding van de winwinlening en de creatie van vriendenaandelen, ook de uitbreiding van achtergestelde leningen, de oprichting van een welvaartsfonds en de uitbreiding van overheidswaarborgen. Na de COVID_19_Winwinlening wordt de SERV thans om advies gevraagd over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de Winwinlening, wat betreft het Vriendenaandeel.

De sociale partners konden hierover geen consensus bereiken. U vindt hierna de standpunten van de respectieve organisaties.

Hoogachtend

Pieter Kerremans

administrateur-generaal

Danny Van Assche

voorzitter

1 Standpunt ACV, ABVV en ACLVB

Een eerste vierluik van het Vlaamse economische coronaherstelplan werd recent aangekondigd om ondernemingen en ondernemers ook op langere termijn doorheen de coronacrisis te loodsen. Dit vierluik omvat een solvabiliteitsplan. Het plan voorziet de uitbreiding van de bestaande Winwinlening naar een COVID-19 Winwinlening, de creatie van vriendenaandelen, de uitbreiding van achtergestelde leningen en waarborgen en tenslotte ook de oprichting van een nieuw welvaartsfonds.

De SERV ontving in een eerste fase een adviesvraag over de COVID-19-Winwinlening. Thans wordt de SERV om advies gevraagd over het vriendenaandeel. Het ontwerpdecreet voor dit vriendenaandeel beoogt familie en vrienden aan te moedigen om aandelen te verwerven in kmo's en zodoende de kapitaalstructuur te versterken. De aandeelhouder kan maximaal 75.000 euro investeren. Het fiscale voordeel voor het vriendenaandeel is vastgelegd op 2,5% voor een periode van maximaal vijf jaar. Als onderneming kan men zo maximaal 300.000 euro kapitaal verwerven. De maxima per aandeelhouder en per onderneming kunnen niet worden gecumuleerd met de Winwinlening. Men kan er wel voor opteren om een deel van het bedrag als achtergestelde lening (Winwinlening) te verstrekken en een ander deel als kapitaal (Vriendenaandeel).

Een consensus met de werkgeversorganisaties over een gezamenlijk advies over dit Vriendenaandeel kon in de schoot de SERV niet worden bereikt. Hierna volgen de standpunten van ACV, ABVV en ACLVB.

De fiscale voordelen in het solvabiliteitsplan

- De werknemersorganisaties hebben principiële bedenkingen bij het toekennen van belastingvoordelen voor risicokapitaal met soepele voorwaarden. Zeker ook als dit gebeurt zonder duidelijke doelgroepafbakening. Onvoorwaardelijke fiscale voordelen ter ondersteuning van risicokapitaal zorgen volgens de literatuur voor "windfall profits". Zulke maatregelen zijn dus vaak niet efficiënt. Zij kosten de belastingbetaler veel geld zonder al te veel concrete engagementen van investeerders en bedrijven. Er wordt dus beter gekeken naar andere meer effectieve manieren om het investeringsklimaat te verbeteren.
- Zo blijkt onder meer dat het vooral personen uit de hoogste 2 inkomensdecielen zijn die tot nu toe het meeste gebruik maken van fiscale stimuli voor winwinleningen. Belastingvoordelen verbonden aan verschillende maatregelen voor risicokapitaal kunnen ook gecumuleerd worden.
- ACV, ABVV en ACLVB vragen de Vlaamse Regering te onderzoeken of deze extra besteding van Vlaamse overheidsmiddelen nu prioritair is.

De verhouding met andere fiscale maatregelen

- De invoering van het Vriendenaandeel kan dus niet los gezien worden van andere fiscale maatregelen ter ondersteuning van risicokapitaal. Er staan concreet nieuwe fiscale mechanismen in de steigers zoals de COVID-19-Winwinlening en het Vlaamse welvaartsfonds. Ook bestaan er gelijkaardige federale mechanismen zoals de Taks shelter KMO waarvan de voorwaarden ook nu versoepeld worden. Om tot een evenwichtig en correct advies te kunnen komen, had het beter geweest om inzicht te krijgen in alle (geplande) nieuwe fiscale mechanismen, dit om o.a. overlappings te voorkomen.

- De werknemersorganisaties vragen de Vlaamse regering meer oog te hebben voor complementariteit van dit soort fiscale kapitaalsteun en de SERV bij wijzigingen ook om advies te vragen over het globale fiscale uitgavenplaatje voor kapitaalinvesteringen.
- Bovendien zullen deze verschillende bijkomende fiscale maatregelen uit het plan de fiscale koterij van belastingverminderingen verder doen toenemen. Deze nieuwe verminderingen staan haaks op het recente pleidooi van de Hoge Raad Van Financiën om de wildgroei aan belastingverminderingen een halt toe te roepen. Inkomsten op peil te houden, is meer dan ooit nodig nu de overheid het onderste uit de kan haalt om de impact van de corona crisis te temperen. Inkomstenstabiliteit zal een echte belastingverschuiving richting vervuiling, kapitaal en vermogen vergen. En geen nieuwe overheidsuitgaven voor belastingverminderingen.
- Er moet volgens ACV, ABVV en ACLVB ook gekeken worden naar de doelgroep, zeker ten opzichte van het risico (er is geen garantie). In een zeer onzekere economische situatie gaat men potentieel het faillissementsrisico concentreren in de directe omgeving in plaats van het te spreiden.

De doelstelling

- Met het Vriendenaandeel wil de overheid de spaarder mobiliseren met een fiscaal voordeel om zijn schouders te zetten onder de economische relance. De Nationale Bank (NBB) wijst op de kost van het belastingvoordeel en beperkte effectiviteit. De werknemersorganisaties volgen de redenering van de NBB hierin en is bijgevolg geen voorstander van het Vriendenaandeel.
- ACV, ABVV en ACLVB vragen de Vlaamse regering een alternatieve optie te onderzoeken. Met name zelf gebruik te maken van de lage rente op de kapitaalmarkten en direct strategische KMO met kapitaalbehoeften door de corona crisis te ondersteunen via participaties en achtergestelde leningen. En niet de duurdere omweg van de spaarder, werknemer of partner te nemen, door hen met een fiscaal voordeel te lokken richting risicovolle “vriendenaandeel”.

2 Standpunt VOKA, UNIZO, BB en Verso

VOKA, UNIZO, BB en Verso scharen zich achter het principe van het vriendenaandeel, als één van de maatregelen in het Vlaamse vierluik dat de solvabiliteit van ondernemingen moet ondersteunen in crisistijd.

Positief is het ruime toepassingsgebied. De maatregel blijft niet beperkt tot specifieke soorten van bedrijven, maar heeft als doel de kmo's in hun algemeenheid te ondersteunen. Meerdere kmo's, zowel starters als meer mature bedrijven, ondervinden in de huidige crisis de nodige hinder en kunnen extra middelen om hun kapitaal en solvabiliteit te versterken, gebruiken. In die zin is de afwezigheid van specifieke doelgroepen een goede zaak.

De doelstelling om slapend spaargeld te activeren door de toekenning van een fiscaal voordeel voor maximaal vijf jaar wordt positief beoordeeld, omdat de aandeelhouder zo wordt aangemoedigd zijn aandeel voldoende lang aan te houden. Dat is van belang om de kmo's voldoende tijd te geven de crisis achter zich te laten en opnieuw in een normale context te kunnen functioneren.

Een strikte opvolging van de maatregel is echter noodzakelijk zodat tijdig kan worden bijgestuurd. Het is immers niet duidelijk of de huidige modaliteiten voldoende aantrekkelijk zijn om spaarders in grote mate te overtuigen in hetriendenaandeel te stappen. Het betreft risicokapitaal en een potentiële aandeelhouder zal steeds de afweging maken tussen het fiscale voordeel en het risico dat wordt genomen. Bovendien is het heden moeilijk om een inschatting te maken van de toekomstige evolutie van de economische context die op zijn beurt de risico-inschatting van individuele potentiële aandeelhouders zal beïnvloeden.